

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MÍSTNÍ PLÁN INKLUZE

v oblasti vzdělávání

SVITAVY 2019 – 2022

Odbor školství a kultury Městského úřadu Svitavy
ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování

Materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz

Obsah

1	Úvod	3
1.1	Základní informace o nositeli	3
1.1.1	Základní údaje o obci.....	3
1.1.2	Role a očekávání města v oblasti vzdělávání	3
1.2	Postup tvorby MPI	3
1.2.1	Seznam spolupracujících organizací, institucí, jednotlivců	3
1.2.2	Vznik MPI.....	4
1.2.3	Popis metod, harmonogram a hlavní odpovědnost organizace při sestavení.....	4
1.3	Komunikační a osvětové aktivity	4
2	Analytická část.....	5
2.1	Užité zdroje a metody práce pro analytickou část	5
2.1.1	Zdroje – databáze a evidence, bibliografie výzkumů, studií, analýz, textů	5
2.1.2	Metody sběru dat.....	6
2.2	Popisná část	6
2.2.1	Struktura místní vzdělávací sítě	6
2.2.2	Mateřské školy a další zařízení pro děti mladší 6 let.....	6
2.2.3	Základní školy	9
2.2.4	Střední školy	11
2.2.5	Další výchovně-pedagogická zařízení ve městě	12
2.2.6	Volnočasové aktivity (a sociální služby)	12
2.2.7	Popis spolupráce klíčových aktérů	13
2.2.8	Vzdělávací politika města – strategie vzdělávací politiky města	13
2.3	Interpretační část	14
3	Strategická část	18
3.1	Stanovení vize	18
3.2	Stanovení a definice cílů (strategických i specifických) a opatření	18
4	Implementační část	27
4.1	Popis řízení implementace MPI včetně řídicí a realizační struktury a komunikace nositele.....	27
4.2	Prevence rizik.....	27
4.3	Partnerská spolupráce	27
4.4	Monitorování a hodnocení plnění MPI.....	27
	Seznam zkratk	28

1 Úvod

1.1 Základní informace o nositeli

1.1.1 Základní údaje o obci

Město Svitavy je obcí s rozšířenou působností, které se nachází na samotné hranici Moravy a Východních Čech na rozloze 3 133 ha, v mírně zvlněné krajině Svitavské pahorkatiny, v nadmořské výšce 435 m n.m. V současné době zde žije 17 000 obyvatel. Město Svitavy je v současnosti zřizovatelem pěti úplných základních škol, jedné neúplné základní školy, čtyř samostatných mateřských škol, jedné samostatné školní jídelny, Základní umělecké školy a Střediska volného času Svitavy. Dvě mateřské školy jsou součástí základních škol (ZŠ a MŠ Svitavy – Lačnov a ZŠ a MŠ Svitavy, Sokolovská 1).

Odbor školství a kultury v rámci rozšířené působnosti vykonává pro 21 obcí a jejich 34 školských zařízení činnosti, které vyplývají ze zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon).

1.1.2 Role a očekávání města v oblasti vzdělávání

Vzhledem ke skutečnosti, že hlavní cílovou skupinou MPI jsou právě děti a žáci, nositel plánu pokládá tvorbu a realizaci prointegračních opatření plánu za investici do budoucna. Dalšími cílovými skupinami MPI jsou školy a školská zařízení (vedení škol, pedagogičtí a další pracovníci ve školství), rodiče, zástupci PPP a SPC, zástupci NNO a zástupci místní samosprávy a státní správy, odborná i široká veřejnost. Místní plán inkluze v oblasti vzdělávání se zaměřuje především na zkvalitnění vzdělávání dětí a žáků, zejména dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou z různých důvodů ohroženi sociálním vyloučením. MPI je vytvořen na dobu 3 let.

1.2 Postup tvorby MPI

1.2.1 Seznam spolupracujících organizací, institucí, jednotlivců

Místní plán inkluze je výsledkem spolupráce jednotlivých aktérů lokálního partnerství, podklady pro jeho vytvoření vznikaly zejména v rámci spolupráce odboru školství a kultury s jednotlivými ZŠ a MŠ ve městě, významnou roli sehrál koordinátor prevence kriminality ve Svitavách.

- Město Svitavy (Odbor školství a kultury)
- Koordinátor prevence kriminality
- Základní škola Svitavy, Felberova 2
- Základní škola Svitavy, Riegrova 4
- Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73
- Základní škola Svitavy, T. G. Masaryka 27
- Základní škola a mateřská škola Svitavy, Sokolovská 1
- Základní škola a mateřská škola Svitavy – Lačnov
- Mateřská škola Svitavy, Větrná 11
- Mateřská škola Svitavy, Milady Horákové 27
- Mateřská škola Svitavy, Marie Majerové 13
- Mateřská škola Svitavy, Československé armády 9

Podílet se na realizaci plánu bude v podobě konkrétních aktivit v rámci jednotlivých projektů nabídnuto také dalším subjektům místní vzdělávací sítě. Dále se počítá s jejich možným zapojením do tvorby / revize plánu v dalším období. Jedná se zejména o:

- Středisko výchovné péče ALFA
- Středisko volného času Svitavy
- Pedagogick-opsychologická poradna Ústí n.O., detašované pracoviště Svitavy
- Gymnázium, obchodní akademie, VOŠE a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Svitavy
- Speciální základní škola a střední škola Svitavy
- Střední zdravotnická škola Svitavy
- Střední odborné učiliště Svitavy

1.2.2 Vznik MPI

Při tvorbě MPI byla využita také dostupná data odboru školství a kultury Městského úřadu Svitavy (dále OŠK), od koordinátora prevence kriminality, dále data ze vstupní analýzy realizované výzkumníci ASZ, zejména výstupy z rozhovorů s ředitelkami a řediteli mateřských a základních škol ve Svitavách a se zástupci cílové skupiny.

Při tvorbě plánu byl kladen důraz na zajištění souladu MPI s platnými národními, krajskými a místními strategickými dokumenty. Rozvojový plán města Svitavy jednoznačně udává žádoucí směr jeho vývoje a soustřeďuje veškeré úsilí a zdroje na řešení klíčových problémů, učí řídicí pracovníky strategicky myslet a systematicky pracovat. Základním dokumentem pro tvorbu MPI je Místní akční plán vzdělávání ORP Svitavy, který je dílem MAS Svitava.

1.2.3 Popis metod, harmonogram a hlavní odpovědnost organizace při sestavení

Při tvorbě MPI Svitavy byly použity metody rozhovoru, SWOT analýza ve spolupráci s ASZ, dále Rozvojový plán města Svitavy v oblasti rozvoje školství. Ten byl tvořen zejména pro uvědomění si slabin i přednosti města; udává jednoznačně žádoucí směr jeho vývoje a soustřeďuje veškeré úsilí a zdroje na řešení klíčových problémů, učí řídicí pracovníky strategicky myslet a systematicky pracovat. Zdrojem informací je i vstupní analýza jako dílčí podklad pro vytvoření MPI. Základním dokumentem pro tvorbu MPI je Místní akční plán vzdělávání ORP Svitavy, který realizuje Místní akční skupina Svitava z. s.

V průběhu měsíce října 2019 proběhla první konzultace, kde byly nastaveny termíny a rozděleny úkoly pro tvorbu MPI. Počátkem listopadu 2019 proběhlo pracovní setkání s ředitelkami a řediteli škol. Zde byly získány doplňující informace k tvorbě MPI. Hlavní odpovědnost převzal odbor školství a kultury MěÚ Svitavy (OŠK).

1.3 Komunikační a osvětové aktivity

Záměrem nositele této strategie je komunikovat téma inkluzivního vzdělávání směrem k odborné i laické veřejnosti. Cílem není zaměřit se pouze na problematiku vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, neboť jsme přesvědčeni, že pro-inkluzivně nastavená opatření mají dopad na všechny děti a žáky. Cílem komunikačních a osvětových aktivit je mluvit o inkluzi v kontextu soustavného zvyšování kvality společným vzděláváním a nikoli jen jako o integraci sociálně znevýhodněných dětí do hlavního proudu.

Konkrétní čtyři cíle komunikačních a osvětových aktivit:

- Zvýšit povědomí široké veřejnosti o inkluzivním vzdělávání jako kvalitním vzdělávání, které se týká všech dětí.
- Předávat potřebné informace rodičům o průběhu vzdělávání dětí a možnostech jejich dalšího rozvoje.
- Informovat o aktuálních tématech a problémech mezi organizacemi zapojenými do vzdělávání v lokalitě, informovat je o nových přístupech a pro-inkluzivních opatřeních.
- Komunikovat naplňování této strategie a jejich dopadů na místní vzdělávací soustavu.

Komunikace bude vedena na několika rozličných úrovních:

Tištěná média - Prezentační materiály škol

Veřejná setkání - Se zástupci rodičů/ s laickou veřejností

Odborné workshopy - Se zástupci rodičů/ s odbornou veřejností

2 Analytická část

Jedním z mnoha problémů, se kterými se MŠ i ZŠ potýkají, je řádná předškolní i školní docházka převážně romských dětí. Největší problémy jsou s povinnou docházkou, základní přípravou na vyučování, spolupráce s rodinou. Ve městě zřizuje a provozuje Český červený kříž Azylový dům pro matky s dětmi. Děti navštěvují převážně Základní školu Svitavy, náměstí Míru 73. Přesto, že je v sousedství, výše uvedené problémy jsou na denním pořádku. Ve Svitavách působí pracovní agentura, jež „vozí levnou pracovní sílu“ v lepším případě z Čech a Slovenska, v horším případě z Maďarska. Zde nastávají i jazykové problémy. Mnohdy se tyto rodiny ve městě zdrží po omezenou dobu, což přináší další zátěž pro školy ve městě. Pro tyto případy je třeba vytvořit podmínky pro vyhledávání, aktivizaci a průběžný monitoring ve spolupráci s OSPOD. Je třeba podpořit personálně školy, kde k takovým jevům dochází, především personálně, nabídkou dalšího vzdělávání a další aktivizací spolupráce s OSPOD.

Místní plán inkluze Svitavy je hledáním shody v klíčových oblastech vzdělávání s respektem k různorodosti a kreativitě v tématech, postupech nebo krocích směřujících k jeho prosazování a uskutečňování. Současně se pokouší maximální možnou měrou přizpůsobit aktuálním společenským podmínkám.

Analytická část poskytuje informace potřebné pro strategické plánování v oblasti vzdělávání. Je východiskem pro identifikaci priorit a pro návrh opatření, které budou strategické cíle naplňovat.

2.1 Užité zdroje a metody práce pro analytickou část

2.1.1 Zdroje – databáze a evidence, bibliografie výzkumů, studií, analýz, textů

Základním zdrojem pro získání relevantních dat jsou podklady a materiály odboru školství a kultury Městského úřadu Svitavy (OŠK), výroční zprávy jednotlivých škol a školských zařízení ve Svitavách, databáze a výkaznictví škol, databáze koordinátora prevence kriminality, SWOT analýzy. Dalším podkladem je situační analýza vytvořená AZS a Místní akční plán vzdělávání ORP Svitavy.

2.1.2 Metody sběru dat

Data pro vytvoření analytické části MPI byla získávána jednak z vlastních zdrojů OŠK, dotazníky do škol a školských zařízení, byly využity místní znalosti a poznatky z úřední činnosti OŠK a koordinátora prevence kriminality společně s odborem sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Svitavy.

2.2 Popisná část

2.2.1 Struktura místní vzdělávací sítě

Na území města Svitavy se nachází šest mateřských škol, dvě z nich jsou součástí základní školy. Všechny jsou zřizovány městem Svitavy (dále i město). Město také zřizuje 6 základních škol, z nichž jedna je neúplná a základní uměleckou školu. Vedle těchto škol je ve městě Speciální základní škola a střední škola Svitavy zřizovaná Pardubickým krajem. Ve městě se dále nachází soukromé SVP, jehož zřizovatelem je Květná Zahrada, z. ú. Pouze v ZŠ speciální je ve šk. roce 2019/20 přípravná třída pro děti s odkladem povinné školní docházky. Součástí speciální ZŠ je také střední škola, konkrétně obor Praktická škola dvouletá. Ve Svitavách se dále nacházejí 3 veřejné střední školy zřizované Pardubickým krajem.

Mateřské školy ve šk. r. 2019/20 navštěvuje celkem 572 dětí. V základních školách celkem plní v tomto roce povinnou školní docházku 1817 žáků, ve šk. roce 2018/19 speciální školu navštěvovalo 58 žáků¹.

2.2.2 Mateřské školy a další zařízení pro děti mladší 6 let

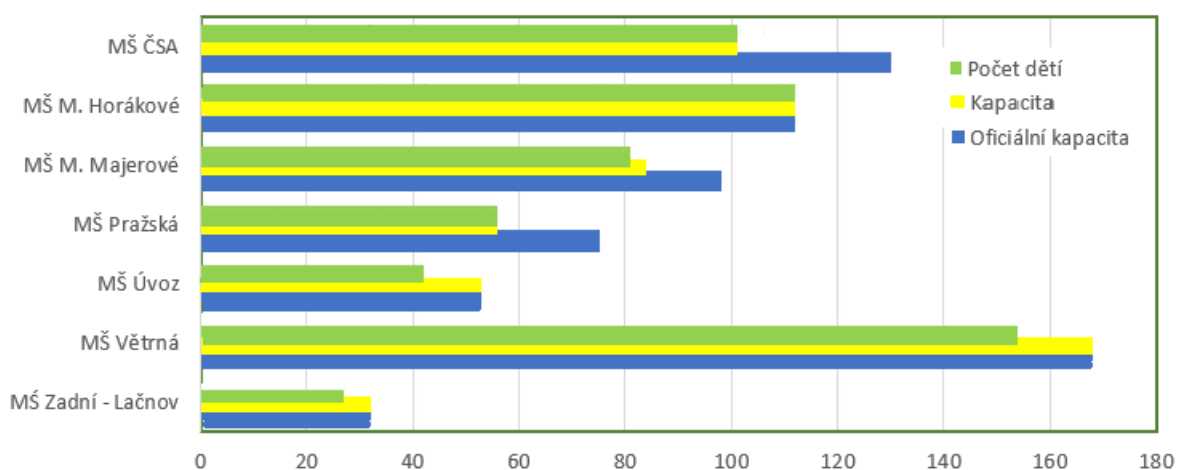
Síť veřejných mateřských škol je ve Svitavách dostatečně hustá a uspokojuje tak poptávku rodičů po předškolních zařízeních. Pro děti mladší dvou let (případně jejich rodiče) jsou ve městě otevřena Mateřské a rodinné centrum Krůček, Dětské centrum Svitavy a dětská skupina Paperáček. MC a RC Krůček nabízí kromě pravidelných aktivit pro děti a rodiče také hlídací služby a to nepřetržitě (po dobu maximálně 8 hodin) v průběhu celého týdne už od 1 měsíce věku dítěte. Dětské centrum je zřizováno pardubickým krajem a vedle sociálních služeb provozuje také dětskou skupinu pro děti od 1-5 let s max. kapacitou 12 dětí. Paperáček je privátní aktivita společnosti PAPERÁ Svitavy. Třídy mateřských škol jsou naplňovány do počtu 24-28 dětí.

¹ Výkazy z MŠMT k letošnímu září zatím nejsou k dispozici.

Tabulka 1 - Přehled MŠ ve Svitavách (údaje k 30. 9. 2019)

	Počet tříd	Počet dětí	Naplněnost	Kapacita ²	Oficiální kapacita ³	Počet dětí mladších 3 let v září 2019
MŠ ČSA⁴	4	101	100 %	101	130	15
MŠ M. Horákové	4	111	99 %	112	112	21
MŠ M. Majerové	3	81	96 %	84	98	11
MŠ Pražská	2	56	100 %	56	75	0
MŠ Úvoz	2	42	79 %	53	53	7
MŠ Větrná	6	154	92 %	168	168	19
MŠ Lačnov	2	27	84 %	32	32	6
Celkem	23	572	94 %	606	668	79 (14 %)

Svitavské mateřské školy jsou ve školním roce 2019/20 naplněny přibližně z 94 %. Až 14 % všech dětí ale představují děti, které při nástupu ještě nejsou ve věku 3 let, malá část z nich je dokonce přijímaná i ve věku jednoho roku, zapsána a do MŠ nastupuje, až dosáhne věku dvou let. Jedinou MŠ, která v letošním roce neměla žádné děti mladší 3 let, byla MŠ Pražská. Ta byla zároveň jedinou MŠ, která letos u zápisu nevyhověla až 16 dětem (a jejich rodičům). Všechny tyto děti nastoupily do některé z dalších svitavských MŠ, protože rodiče nejsou při výběru MŠ limitováni spádovým obvodem konkrétní školky – všechny svitavské MŠ jsou spádové pro jeden společný školský obvod, kterým je celé město Svitavy⁵. Ani docházka mimosvitavských dětí či dětí bez trvalého pobytu ve Svitavách není překážkou pro to, aby dítě MŠ navštěvovalo, protože dle kritérií přijetí je trvalý pobyt ve spádovém obvodu sice bodově výrazně ohodnocen, ale vzhledem k momentální demografické situaci nelze očekávat, že by počet dětí předškolního věku nějak dramaticky stoupl. V některé ze svitavských MŠ by se místo pro mimosvitavské děti našlo, už jen proto, že kdyby se brala do úvahy oficiální kapacita, tak jsou naplněné jen z 85 %.

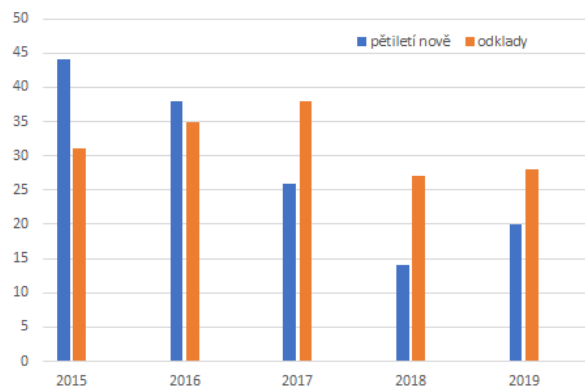
Obrázek 1 - Znárodnění kapacity jednotlivých školek a jejich aktuální naplněnosti

² Hodnota uvedena na stránkách jednotlivých zařízení.

³ Kapacita uvedena oficiálně v rejstříku škol (<https://rejstriky.msmt.cz/rejskol>). Svitavské MŠ ale třídy naplňují jenom do své vlastní kapacity.

⁴ Součástí MŠ ČSA je MŠ při zdravotnickém zařízení s maximální kapacitou 10 dětí.

⁵ OZV č. 5/2016.

Obrázek 2 - Počty nově nastoupivších 5letých a starších dětí a dětí s odklady PŠD v jednotlivých letech

Jak dokládá Obr. 2 výše, za posledních 5 let byl nejvyšší počet dětí, které nastoupily do MŠ v 5. roce věku a později nově, v roce 2015 a nejvíc těchto dětí navštěvovalo MŠ M. Horákové, v roce 2019 klesnul počet těchto dětí prakticky na polovinu a nejvíce (5 dětí) jich navštěvuje MŠ Úvoz. Dá se tedy předpokládat, že ve Svitavách také děti ze sociálně znevýhodňujícího prostředí navštěvují předškolní zařízení, a to nejen po nezbytně povinnou dobu.

Obrázek 3 - Umístění MŠ ve Svitavách

Legenda: 1. MŠ ČSA, 2. MŠ M. Horákové, 3. MŠ M. Majerové, 4. MŠ Pražská, 5. MŠ Úvoz, 6. MŠ Větrná, 7. MŠ Lačnov.

2.2.3 Základní školy

Ve Svitavách je pět úplných běžných škol a jedna malotřídní škola všechny zřizované Městem a jedna speciální základní škola zřizovaná Pardubickým krajem. Základní přehled svitavských škol v číslech nabízí Tab. 2.

Tabulka 2 - Přehled o ZŠ ve šk. r. 2019/20 (k 30. 9. 2019, počty z výkazů MŠMT)⁶

ZŠ	Zřizovatel	Kapacita	Počet žáků	Naplněnost	Počet tříd	Průměrný počet žáků na třídu
Felberova	Město	650	492	76 %	23	21,4
M. Horákové	Pardubický kraj	193	58	30 %	7	8,3
nám. Míru	Město	500	350	70 %	16	21,9
Riegrova	Město	365	284	78 %	13	21,8
Sokolovská	Město	360	346	96 %	15	23,1
T. G. Masaryka	Město	330	314	95 %	13	24,2
Lačnov	Město	55	31	56 %	3	10,3
Celkem		2260+193	1817+58	80 %	83+7	21,9

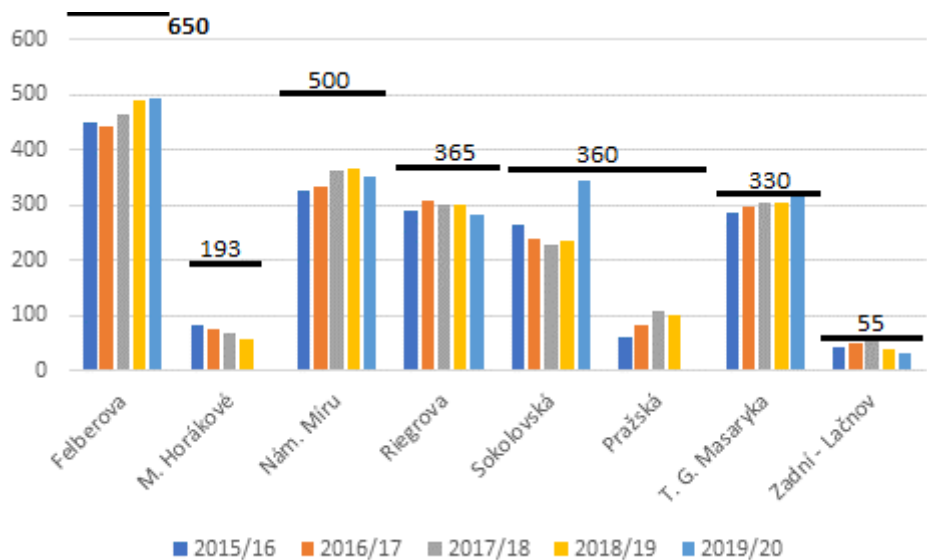
Kapacita svitavských škol je ve školním roce 2019/20 naplněna zhruba z 80 %. Průměrný počet žáků se v běžných třídách pohyboval od 10 do 24 dětí na třídu. Celkový počet žáků ve svitavských základních školách se v posledních 5 letech pohybuje mezi 1800 – 1900 žáků.

Tabulka 3 - Vývoj počtu žáků svitavských ZŠ od šk. r. 2015/16

ZŠ	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Felberova	451	442	464	488	492
M. Horákové	83	77	69	58	-
nám. Míru	326	333	361	367	350
Riegrova	290	308	302	300	284
Sokolovská	266	240	228	236	346
Pražská	60	82	107	102	-
T. G. Masaryka	287	296	303	305	314
Lačnov	42	50	55	41	31
Celkem	1722+83	1751+77	1820+69	1839+58	1817

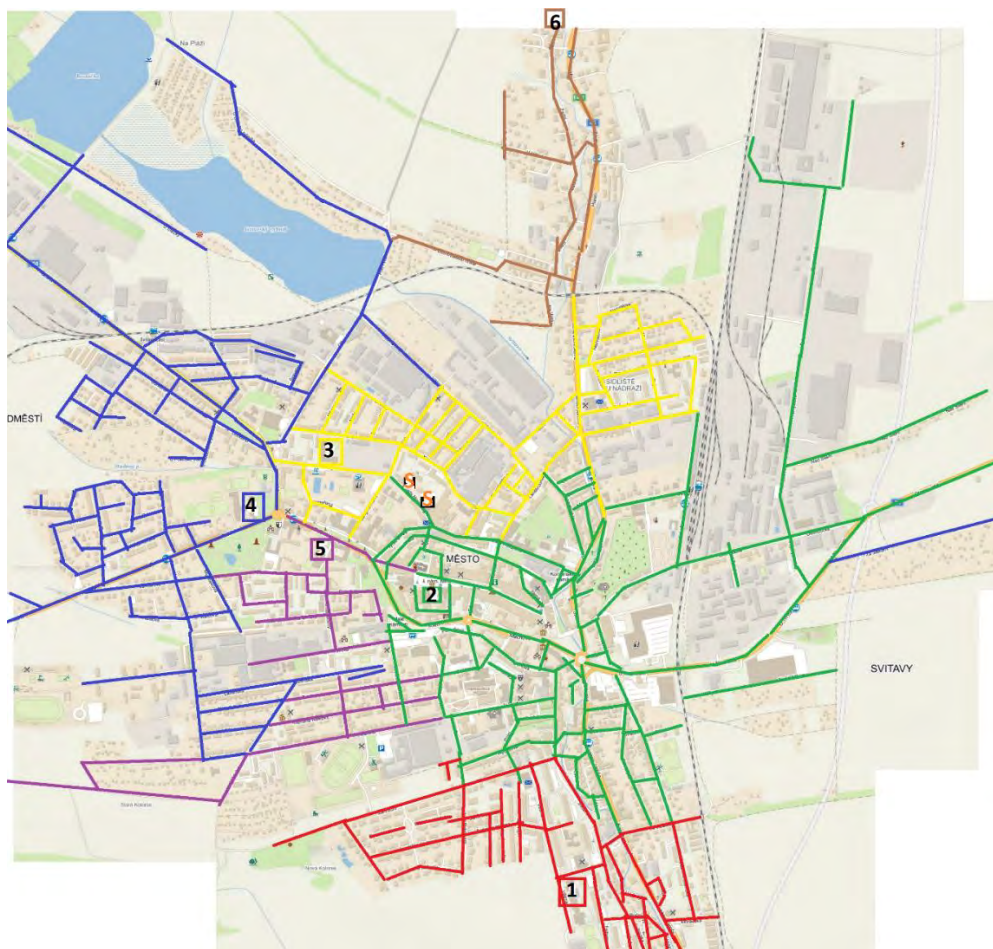
Jak dokládá Tab. 3 a Obr. 4, počet žáků ZŠ speciální (M. Horákové) má postupně klesající tendenci. ZŠ Pražská je součástí ZŠ Sokolovská a v letošním roce pravděpodobně došlo k přesunutí tříd jenom na Sokolovskou, protože již nebyla vykazována samostatně. Vývoj počtu žáků je na všech svitavských školách spíše stabilní a v počtech žáků nedochází k žádným velkým výkyvům. Pozornost si zaslouží ZŠ a MŠ Svitavy, Lačnov, která je v letošním roce naplněná z 56 %, ale před dvěma lety byla její kapacita naplněná ze 100 %. Důvodem je odchod učitelů a stávající ředitelky. Nové vedení školy se svým týmem upustilo od některých nestandardních postupů a přepracovalo školní vzdělávací plán. Mnozí rodiče proto přesunuli své děti do alternativní soukromé školy v Litomyšli.

⁶ Červenou jsou vyznačeny počty týkající se speciálních tříd, údaj o počtech žáků a tříd je ze září 2018, letošní zatím není k dispozici.

Obrázek 4 - Vývoj počtu žáků v ZŠ za školní roky 2015/16 - 2019/20 (zdroj: tab. výše)

Z hlediska prostorového rozložení a podmínek přijetí má každá běžná základní škola zřizovaná Městem svůj spádový obvod (viz Obr. 5 níže).

Obrázek 5 - Spádové obvody svitavských škol

Legenda: 1. ZŠ Felberova, 2. ZŠ nám. Míru, 3. ZŠ Riegrova, 4. ZŠ Sokolovská, 5. ZŠ T. G. M., 6. ZŠ Lačnov, S – ZŠ speciální

Přesto, že ve Svitavách existují dvě sociálně vyloučené lokality, obyvatelé ohrožení sociálním vyloučením žijí v různých částech města, nedochází k segregaci žáků ze sociálně znevýhodňujícího prostředí na žádné ze škol. Přehled o počtech těchto žáků a žáků se SVP obecně nabízí tabulka níže.

Tabulka 4 - Sledované skupiny žáků ve školách (k 30. 9. 2019, M. Horákové k 30. 9.2018, podíl ze všech žáků školy)

ZŠ	Počet žáků	Počet žáků se SVP/IVP	Podíl	Žáci s PO z důvodu OKŽP ⁷	Podíl	Odhad počtu Romů	Cizinci
Felberova	492	48/39	10 %	13	3 %	-	2
M. Horákové	58	58/43	100 %	15	26 %	-	0
nám. Míru	350	33/14	9 %	8	2 %	-	4
Riegrova	284	25/17	9 %	5	2 %	-	3
Sokolovská	346	22/5	6 %	2	0 %	-	3
T. G. Masaryka	314	27/18	9 %	5	2 %	-	0
Lačnov	31	9/7	29 %	5	16 %	-	0
Celkem	1817+58	222/143 (12 %)		53 (3 %)		41 (2 %)	12 (0,6 %)

Ve svitavských školách jsou žáci se SVP zastoupeni přibližně z 12 %. Jejich zastoupení je ve většině škol rovnoměrné a pohybuje se mezi 9 a 10 %. Výjimkou je ZŠ Sokolovská, kde tito žáci tvoří jen 6 % žáků školy a ZŠ Lačnov, kde tvoří téměř 30 % všech žáků. Podobně rovnoměrné je také rozložení žáků s potřebou podpory z nezdravotních důvodů, obědy zdarma však dle analytických údajů sbíraných pro MAP odebírá jen 21 všech svitavských žáků. Jen na ZŠ Zadní – Lačnov jsou tito žáci zastoupeni z 16 %. Romští žáci ve svitavských školách představují jen 2 % všech žáků. Cizinci v svitavských školách v letošním školním roce tvoří téměř zanedbatelnou skupinu žáků.

Podpora dětí a žáků se SVP, cizinců, žáků se sociálním znevýhodněním a žáků ohrožených školním neúspěchem má ve Svitavách formu danou rámcem MŠMT. Žáci se SVP s třetím a vyšším stupněm PO mají k sobě asistenty pedagoga – v běžných školách pracuje až 50 asistentů pedagoga. Velkou podporu pro práci se žáky se SVP a třídními kolektivy obecně představují pozice školního psychologa (ZŠ Felberova, Lačnov a Riegrova), speciálního pedagoga (ZŠ TGM, nám. Míru, Felberova a Sokolovská) a sociálního pedagoga (žádná ze svitavských škol). Pro žáky ohrožené školním neúspěchem měly ZŠ Felberova a Sokolovská školního asistenta ze Šablon a většina škol nabízela těmto žákům také doučování.

2.2.4 Střední školy

Ve Svitavách mají absolventi základních škol tyto možnosti dalšího vzdělávání (zřizovatelem je ve všech případech Pardubický kraj):

- **Gymnázium, OA, VOŠ a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Svitavy** – součástí školy je osmileté a čtyřleté gymnázium, jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky a obchodní akademie s možností zaměření na veřejnou správu nebo finanční poradenství a VOŠ ekonomická

⁷ Odlišných kulturních a životních podmínek.

- **Střední odborné učiliště Svitavy** – nabízí dva maturitní a tři učební obory zaměřené na seřizování různých typů strojů, zámečnictví a instalatérství, u většiny oborů uvádějí, že jsou vhodné, jak pro chlapce, tak pro dívky. Dívky však obvykle do těchto typů práce nesměřují a ve Svitavách tak neexistuje pro dívky nabídka nematuritního studia.
- **Střední zdravotnická škola Svitavy** – nabízí dva maturitní obory Praktická sestra/Zdravotnický asistent a Masér sportovní a rekondiční
- **Speciální ZŠ a SŠ Svitavy** – obor Praktická škola dvouletá určený žákům s kombinovaným a středně těžkým mentálním postižením, kteří jsou připravováni na jednoduché pracovní činnosti v oblasti služeb a výroby.

2.2.5 Další výchovně-pedagogická zařízení ve městě

Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí – alokované pracoviště Svitavy – ve Svitavách pracují dvě psycholožky a tři speciální pedagožky. Mezi služby, které nabízejí, patří diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb a školní zralosti, podpora škol prostřednictvím spolupráce s výchovnými poradci a speciálními pedagogy, organizace přednášek a seminářů, individuální terapie a intervence, ale také práce se třídou.

Alfa SVP Svitavska je soukromý subjekt zřizovaný organizací Květná Zahrada, z. ú. Sídlí ve stejné budově jako Středisko volného času. SVP ALFA je školským poradenským zařízením, které poskytuje preventivně výchovnou péči dětem a mladistvým od 3 do 18 let, (do max. 26 let). Dále nabízí středisko své služby rodičům a všem pedagogickým pracovníkům. Bezplatné služby jsou poskytovány formou ambulantní (ve Svitavách a na detašovaných pracovištích), terénní (práce s třídními kolektivy a celými rodinami) a celodenní pro území celého okresu Svitavy. Rozsah lokální působnosti odpovídá regionu okresu Svitavy, tj. působnosti obcí Svitavy, Litomyšl, Moravská Třebová a Polička.

2.2.6 Volnočasové aktivity (a sociální služby)

Součástí vzdělávací sítě ve Svitavách jsou také různé formy neformálního vzdělávání. Všechny školy mají několik oddělení školních družin (ŠD) s dostatečnou kapacitou (minimálně od první do třetí třídy).

Největším poskytovatelem neformálního vzdělávání ve Svitavách je příspěvková organizace města **SVČ Svitavy**. V SVČ aktuálně nabízejí kolem 60 placených kroužků pro děti i dospělé a řadu spontánních aktivit. Dále organizují příměstské i pobytové tábory a také různé soutěže.

Dalším poskytovatelem zájmového vzdělávání je ve Svitavách **Základní umělecká škola (ZUŠ) Svitavy**. Výuka probíhá ve třech oborech – hudební, výtvarný a taneční. Ceny školného se pohybují od 900 Kč do 1500 Kč na půl roku. ZUŠ pořádá řadu koncertů, výstav a představení, učitelé i žáci vystupují na různých akcích nejen v rámci města, ale i kraje či republiky.

Vedle zařízení poskytujících zájmové vzdělávání, funguje ve městě **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) Díra**, které nabízí možnost smysluplného trávení volného času sociálně znevýhodněným dětem a mladým do 26 let. Jeho poskytovatelem je. Bonanza Vendolí, z.ú. Kapacita NZDM je 25 uživatelů. Nedílnou součástí aktivit NZDM je doprava dětí na spřízněný statek Bonanzы ve Vendolí – Prevence s Bonanzou. Bonanza dále nabízí v oblasti Svitavska sociálně-aktivizační službu, jejíž součástí je také mentorská asistence. V rámci mentorské asistence pracují středoškoláci se žáky základní školy a pomáhají jim nejen s

učivem, ale především s problémy všedního dne. Při práci je také kladen velký důraz na vytvoření vztahu s rodičem žáka.

2.2.7 Popis spolupráce klíčových aktérů

Ředitelky a ředitelé škol a školských zařízení ve městě tvoří jeden tým, který se podílí na realizaci všech záměrů zřizovatele v oblasti rozvoje vzdělávání a vytváření materiálních podmínek pro využívání nových, progresivních a inovativních metod vzdělávacího procesu. V oblasti prevence negativních jevů aktivně využívají systém včasné intervence, který je dílem koordinátora prevence kriminality a do něhož jsou zapojeny i další složky, jež se následně podílejí na řešení problémů. Úzce spolupracují s kolegyněmi z OSPOD, jež je součástí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ ve Svitavách. Významnou roli v koordinovaném přístupu sehrává SVP Alfa a Bonanza Vendolí, z.ú.

2.2.8 Vzdělávací politika města – strategie vzdělávací politiky města

Vzdělávací politika města je založena v Rozvojovém plánu města Svitavy, kde jsou stanoveny dlouhodobé cíle v této oblasti.

OŠK zajišťuje realizaci záměrů zřizovatele, jehož funkci plní Rada města Svitavy. Připravuje podklady pro tvorbu rozpočtu jednotlivých příspěvkových organizací, jimiž všechny školy a školská zařízení jsou. OŠK metodicky řídí příspěvkové organizace podle platné legislativy, zejména v intencích zákona o obcích a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Druhou úlohou OŠK je naplňování školského zákona v oblasti státní správy, což znamená výkaznictví a tvorba souhrnných podkladů pro MŠMT týkajících se přímých nákladů na vzdělávání.

Zřizovatel prostřednictvím OŠK aktivně podporuje vzájemnou spolupráci všech škol a školských zařízení ve městě, do níž zapojuje i ostatní součásti úřadu (odbor sociálních věcí a zdravotnictví s OSPOD, prevence kriminality, Centrum podpory projektů, odbor správy majetku s investičním oddělením, odbor financí). Prostřednictvím Centra podpory projektů zřizovatel významným způsobem pomáhá jednotlivým školám s tvorbou, podáním a následnou realizací velkých investičních projektů (zejména IROP apod.).

OŠK organizuje dle aktuální potřeby porady ředitelky a ředitelů škol a školských organizací, a to minimálně 4x ročně.

Zastupitelstvo města podporuje rozvoj školství ve městě zejména při tvorbě dlouhodobých vizí, střednědobých plánů škol a při naplňování ročních rozpočtů. V posledních letech byly investovány značné prostředky do zateplení všech mateřských škol, byly vybudovány nové „zahrady MŠ“, základní školy jsou postupně opravovány tak, aby byly podmínky pro vzdělávání co nejpříznivější.

2.3 Interpretační část

Inkluzivní pojetí vzdělávání má ve Svitavách v porovnání se situací v ČR velmi dobré zázemí a nesporné výsledky. Bez nadsázky lze hovořit o vytváření dobré praxe a s mírnou nadsázkou i o tradici inkluzivního vzdělávání. Tato tvrzení staví především na zkušenostech ZŠ Lačnov, kde po dobu více než deseti let působila ředitelka, kterou je možné označit za jednoho z nejvýznamnějších propagátorů a realizátorů proinkluzivního vzdělávání nejen v našem regionu, ale v celé ČR. Svým zaujetím pro inkluzi dokázala motivovat desítky a stovky pedagogických i nepedagogických pracovníků, a především rodičů dětí z širokého regionu. Někteří rodiče neváhali do neúplně školy dovážet děti i na vzdálenost 25 km, často na úkor svého pracovního času. Tzv. „Modrá škola“ v městské části Lačnov se postupně stala v ČR jedním z lídrů inkluze. Ačkoliv směřování školy bylo od počátku zaměřeno především směrem k zdravotně či sociálně handicapovaným žákům, tým okolo ředitelky a projektové manažerky postupně objevoval a implementoval opatření i na druhé straně inkluzivního spektra směrem k hledání nadání, talentu, jedinečnosti, velmi zjednodušeně směrem k tzv. svobodnému učení, což zase přitahovalo rodiče sdílející podobné hodnoty a partnerský výchovný přístup. Ostatní školy ve městě sledovaly řadu opatření zpočátku s nedůvěrou, ale vlivem výsledků školy, a především zvýšeným zájmem rodičů o tuto školu, začaly postupně také přijímat proinkluzivní přístup. Nutno však také poznamenat, že aktivity školy v Lačnově v mnoha ohledech polarizovaly názory pedagogů i místní komunity na pojetí inkluzivního vzdělávání.

Zásadním počinem školy se staly neinvestiční projekty, jejich celková finanční výše v rozmezí posledních cca 10 let přesáhla v součtu 60 mil. Kč a původně vesnická škola s počtem žáků kolísajícím v intervalu mezi 25 – 40 dětmi se stala nejen svým pojetím výchovy a vzdělávání, ale také vnitřním vybavením a kompetencemi pedagogických a řídicích pracovníků garantem, kterému byl vedením města svěřen zásadní projekt s názvem **Inkluze ve Svitavách**.

Jednalo se o společný projekt všech 6 základních škol ve městě, jehož cílem bylo koordinovaným postupem vytvořit v každé škole podmínky pro inkluzivní vzdělávání žáků. Projekt zásadním způsobem rozšířil personální složení týmů pedagogů o nové odborné i podpůrné pozice, rozvíjel spolupráci s rodinami znevýhodněných žáků, vytvářel platformy pro užší spolupráci škol mezi sebou při společném vzdělávání i metodických schůzkách a seznamoval širší veřejnost ve městě s principy inkluze.

Projekt, jehož realizace celkem 3 roky v období od 1. 7.2016 do 30. 6.2019 tak **zásadní měrou ovlivnil výchovné i vzdělávací postupy na školách ve Svitavách** bez ohledu na skutečnost, že současně přispěl k polarizaci názorů na podobné pojetí výchovy a vzdělávání.

Z důvodů prodloužení efektu tohoto projektu je nezbytné při dalším směřování jakéhokoliv materiálu směřujícímu k plánování strategie v této oblasti brát v úvahu a zohlednit jeho nesporné úspěchy, ale také jeho úskalí a rizika. Níže uvedené výstupy jsou výstupy z projektu Inkluze ve Svitavách tak, jak je charakterizoval projektový tým města ve spolupráci s týmy na jednotlivých školách.

ZŠ a MŠ Svitavy – Lačnov: Na začátku projektu dosáhla škola v autoevaluačním dotazníku 36 bodů, na konci projektu dosáhla 41 bodů. Zlepšení je možné spatřovat především v těchto oblastech:

- Posun ke zlepšení je zaznamenán v oblasti neúspěšných žáků, kde škola mnohem více hledá řešení v přizpůsobení prostředí a v podpůrných a vyrovnávacích opatřeních

(pestré metody práce, kontrola diáře se zapsanými úkoly na konci vyučování, zpomalení výkladu, zopakování výkladu individuálně, vytváření strategií učení, zajištění toho, aby se každý žák mohl cítit v něčem úspěšný a do školy rád chodil, různé formy hodnocení, konzultace s kolegy, různé didaktické pomůcky, doučování, blízká spolupráce se ŠPP)

- Škola se naučila využívat pestré didaktické pomůcky (tabulky, počítač, názorné pomůcky, didaktické hry apod.). Výrazně se zlepšila spolupráce s asistentem pedagoga.
- Významný posun nastal i v oblasti průběžného vzdělávání všech zaměstnanců v práci s heterogenním kolektivem. Zaměstnanci dostali možnost vybírat si školení podle svého uvážení s ohledem na své individuální potřeby.
- Škola se naučila hodnotit žáky na základě změny oproti předchozímu stavu, odbourala srovnávání žáků mezi sebou.
- Škola se výrazně posunuje v oblasti otevřenosti vůči místní komunitě, více navazuje na historii předměstí Lačnov, které dříve bývalo samostatnou obcí, nabízí místním občanům aktivity, které propojují život obce s životem školy (výstavy, besedy, udržování staročeských tradic apod.).
- Vedení školy intenzivněji konzultuje svoje rozhodnutí a vize s pedagogickým sborem. Významná rozhodnutí jsou tvořena ve vzájemné spolupráci.

ZŠ Svitavy, Felberova 2: Na začátku projektu dosáhla škola v autoevaluačním dotazníku 26 bodů, na konci projektu dosáhla 37 bodů. Zlepšení je možné spatřovat především v těchto oblastech:

- Škola je v současné době schopná přijmout všechny žáky ze spádové oblasti, je připravena organizačně, personálně i materiálně.
- Pedagogický tým se více zabývá každým jednotlivým žákem, i když se jedná o největší sídlištní školu s více jak 500 žáky. Posun nastal v individualizaci přístupu ke každému žákovi, škola nesrovnává žáky mezi sebou, ale soustředí se na posun v čase u jednotlivce, výrazně více individualizuje svůj přístup k žákům se SVP – nadaným i znevýhodněným.
- Značný posun škola zaznamenala v oblasti vybavenosti pro zvládnutí práce s dětmi se SVP – disponuje dostatečným objemem pomůckami, dostatečným personálním obsazením i podpůrnými opatřeními.
- Škola zlepšila průběžné vzdělávání všech pracovníků v oblasti práce s heterogenním kolektivem.
- Do své praxe zahrнула škola v průběhu realizace projektu možnost vypracování domácích úkolů přímo ve škole. I když je to oblast, kterou je potřeba ještě dále rozvíjet, je dobré, že o této možnosti škola ví a že ji začíná s ohledem na své možnosti zavádět.
- Díky rozmanitému vzdělávání se pedagogové posunuli ve využívání rozmanitých didaktických metod, škola organizuje aktivně vzdělávání pro své zaměstnance v rámci celé sborovny nebo pro vybrané části pedagogického sboru. Podle možností podporuje škola individuální vzdělávání pedagogů podle jejich preferencí.
- Pedagogický tým se naučil více využívat podporu formou vzájemných hospitací kolegů nebo pracovníků ŠPP.
- Posun zaznamenala škola i v oblasti vedení a sdílení rozhodnutí a vizí. Vedení školy sdílí a konzultuje své záměry se členy pedagogického sboru i s dalšími zaměstnanci školy.

ZŠ Svitavy, nám. Míru 73: Na začátku projektu dosáhla škola v autoevaluačním dotazníku vysokého hodnocení, celkem 43 bodů. Přesto se podařilo zlepšit ještě v několika oblastech – na konci projektu dosáhla 47 bodů. Zlepšení je možné zaznamenat v těchto okruzích:

- Pedagogický tým začal více využívat kolegiální podporu formou vzájemných hospitací ve výuce. Tato podpora má různé podoby – např. hospitace učitelů stejných předmětů, hospitace třídních učitelů v hodinách jiných učitelů u své třídy, hospitace členů ŠPP v hodinách, kde se vyskytují některé z výchovných nebo kázeňských problémů, se kterými potřebuje pedagog poradit a najít vhodný způsob řešení a přístupu k žákovi.
- Škola více zapojuje do svého chodu rodiče žáků. Využívá potenciál, který rodičů žáků nabízejí pro doplňování aktivit jednotlivých tříd např. pomoc při organizování aktivit školy, návštěvy na pracovištích rodičů apod. Více schůzek probíhá ve formátu pedagog x rodič, pedagog x žák x rodič tak, aby rodiče byli více vtaženi do dění ve třídě a do řešení situací.

ZŠ a MŠ Svitavy, Sokolovská 1: Na začátku projektu dosáhla škola v autoevaluačním dotazníku 35 bodů, na konci projektu dosáhla 45 bodů. Zlepšení je možné spatřovat především v těchto oblastech:

- Škola je v současné době schopna přijímat všechny žáky ze spádové oblasti, žáci neodcházejí do praktických ani speciálních škol. K tomuto posunu došlo díky posunu v postojích pedagogického týmu, který začal vnímat každé dítě jako individualitu, vytváří každému podmínky pro to, aby se dítě mohlo cítit úspěšně. Pokud má dítě ve vzdělávacím procesu problémy, hledají pedagogové řešení v přenastavení vzdělávacího prostředí a v různé kombinaci podpurných opatření.
- Škola se v průběhu realizace zlepšila také v zajištění průběžného vzdělávání svých pracovníků především v dovednostech potřebných pro práci s různorodým kolektivem. Pedagogové se mohou vzdělávat v kurzech, které pro ně vybírá ředitelka školy, nebo v kurzech podle svých vlastních preferencí.
- Díky projektu došlo k výraznému posunu v oblasti vybavenosti pomůckami, rozvoji personálního obsazení a ve využívání podpurných opatření s cílem zajistit všem dětem se speciálními vzdělávacími potřebami efektivní podporu.
- Pedagogický tým změnil způsob hodnocení, v současné době se jádrem hodnocení stává individuální posun v čase u jednotlivých žáků, odbourává se vzájemné srovnávání.
- Díky kvalitnímu vzdělávání jsou pedagogové připraveni používat pestřejší didaktické metody, které jim umožňují flexibilně reagovat na různé výchovné a vzdělávací situace.
- Škola zaznamenala posun i v oblasti vypracovávání domácích úkolů přímo ve škole. Dříve taková možnost byla spíše výjimečná, nyní je to již způsob práce, se kterým se aktivně počítá a který se využívá ve vhodných případech.
- Pedagogové zaznamenali posun i ve vývoji svého vztahu k rodičům jako skutečně rovnocenným partnerům při vzdělávání svých dětí. Rodiče jsou aktivně přizýváni ke konzultacím o podpoře dítěte, o jeho nadáních i znevýhodněních. Škola se s rodiči aktivně domlouvá na dalším postupu, zapojuje do řešení i další návazné organizace, se kterými pak rodiče spolupracují.
- Posun zaznamenala škola i v oblasti vedení a sdílení rozhodnutí a vizí. Vedení školy sdílí a konzultuje své záměry se členy pedagogického sboru i s dalšími zaměstnanci školy.

Předchozí hodnocení škol je **konkrétní sumarizací silných stránek** dosažených nejen díky projektu Inkluze ve Svitavách, ale je také výsledkem všestranné podpory škol od politických reprezentací města v období posledních minimálně 25 let (kam jsme schopni jako autoři těchto textů dohlédnout a jež jsme schopni objektivně posuzovat). Z jednotlivých hodnocení škol jednoznačně vyplývá, že situace se posunula směrem k úspěchu inkluzivního pojetí vzdělávání. Ačkoliv pozitivní vliv celkového vývoje je nesporný, je zcela jistě možné i v něm identifikovat řadu slabých stránek (úskalí, rizik nebo dokonce selhání). Patří mezi ně například někdy až přehnaná soutěživost některých škol nebo neúprosná a stále se zvyšující administrativní zátěž a celkový formalismus nejen v oblasti inkluze.

Na dosažené úspěchy, ale také na úskalí a rizika je novou inkluzivní strategií nezbytné reagovat a pokoušet se slabé stránky minimalizovat a rizika ošetřovat. V této souvislosti vedení města Svitavy uspořádalo desítky setkání i průzkumů v rámci MAP I i MAP II, jejichž záměrem bylo **stanovení celkové strategie v oblasti vzdělávání**. MPI bude tedy **dílní částí širšího materiálu** a jeho cílem bude především nastavení konkrétních cílů nebo opatření.

Leitmotivem proinkluzivního přístupu města Svitavy bude do budoucna zcela jistě snaha věnovat se celému spektru inkluze, tedy jak dětem se speciálními vzdělávacími potřebami vyplývajících z nějakého handicapu, tak také dětem nadaným a talentovaným. Celkově by tak mělo docházet k maximálnímu rozvoji potenciálu každého žáka, nejen těch z obou krajů spektra. K tomu bude nutné **nadále zlepšovat prostorové podmínky škol, vnitřní vybavení a vybavení pomůckami, ale především se ještě hlouběji zaměřit na kvalitu celého výchovně vzdělávacího procesu**, která přímo závisí na **zachování a dalším kvalitativním rozvoji týmů pedagogických pracovníků**. V další období se bude třeba zaměřit především na **stabilizaci vzniklých týmů**, konkrétně především jednotlivých odborných pozic v rámci **školních poradenských pracovišť, zkvalitňováním jejich práce směrem dovnitř školy**, ale také **spolupráce s ostatními institucionálními aktéry či s rodinami žáků**. Zásadní bude také důraz na **profesní a osobnostní rozvoj pedagogických pracovníků** na všech našich školách a pak také na **rozšíření spolupráce s NO**, které by se v pojetí sociální prevence ve Svitavách mohly stát **mostem mezi vzdělávacími institucemi a rodinami žáků**. Procesy, které v této oblasti probíhají, budou směřovány nikoliv jen k formální spolupráci využívané v momentech identifikovaných problémů, ale především budou směřované na snahy k jejich skutečnému předcházení, tedy k dlouhodobé a systematické prevenci, v nichž má výchova v rodinách i školách nezastupitelný a zcela zásadní význam.

3 Strategická část

Zpracování strategické části vychází z řady materiálů vytvořených v oblasti výchovy a vzdělávání v posledních cca 5 – 7 letech jako vlastní aktivity města Svitavy ve spolupráci se společnostmi Edu In započaté v roce 2014 v rámci projektu Města vzdělávání. S výsledkem spolupráce bylo mimo jiného zpracování Strategie vzdělávání pro Svitavy do roku 2018. Dalším významným podkladem jsou veškeré dokumenty vycházející z přípravy Místních akčních plánů v oblasti vzdělávání pro ORP Svitavy v posledních třech letech (zahrnuto MAP I i MAP II), případně ze strategií, které mají k oblasti výchovy a vzdělávání přímé vazby. Z nich je možné jmenovat například strategie v oblasti prevence sociálních deviací, které město Svitavy dlouhodobě realizuje, a které vnímají výchovný rozměr práce s dětmi s projevy rizikového chování, případně s mladými predelikventy nebo delikventy, za jedno ze základních témat preventivního působení. Tyto konkrétní písemné zdroje⁸ byly při vytváření MPI Svitavy doplněny o výstupy z mnoha setkání s řediteli a pedagogy svitavských škol, pracovníky nestátních neziskových organizací (Bonanza Vendolí, z.ú., Květná Zahrada, z.ú., Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s., Mateřské a rodinné centrum Krůček) nebo s nejrůznějšími profesními skupinami pedagogů (např. zástupci školních poradenských pracovišť, pracovníky PPP, SVP, SPC, SVČ apod.) a také rodiči nebo zákonnými zástupci, případně opatrovníky našich dětí a žáků.

MPI se následně stane nedílnou součástí Strategie v oblasti vzdělávání ve Svitavách a také součástí Místního akčního plánu v oblasti vzdělávání ORP Svitavy.

3.1 Stanovení vize

Svitavy městem podporujícím uskutečňování inkluze na všech úrovních výchovně vzdělávacího procesu – dle motto: „Méně slov a více pomoci“ v oblasti inkluze.

3.2 Stanovení a definice cílů (strategických i specifických) a opatření

Z důvodů přehlednosti jsou dále v dokumentu společně řešeny strategické cíle, které lze chápat jako cíle dlouhodobé, na ně navazují cíle specifické, směřující k vybraným oblastem s nejvyšší mírou shody v týmu realizátorů, a z nich vycházející opatření, jež vytvářejí potenciál pro uskutečnění vize v oblasti inkluzivního působení. Na opatření budou navazovat konkrétní úkoly, jež budou záležitostí týmů na jednotlivých školách nebo školních poradenských pracovištích případně skupin odborníků se specifickým zaměřením na danou část problematiky (speciálních pedagogů, sociálních pedagogů apod. organizovaných v tzv. podpůrných skupinách).

⁸<https://www.svitavy.cz/cs/m-3437-svitavy-se-pridaly-k-projektu-mesta-vzdelavani/>
<https://www.svitavy.cz/cs/m-3662-mesta-vzdelavani-1-schuzka/>
https://www.svitavy.cz/userfiles/files/organizacni_schema/odbor_skolstvi_a_kultury/Strategie_vzdelavani_pro_svitavy_do_roku_2018.pdf
<https://www.map-orp-svitavy.cz/>
<https://www.svitavy.cz/cs/m-432-komplexni-program-prevence-kriminality/>
https://www.svitavy.cz/userfiles/files/prevence_kriminality/program/2016/07.pdf

Strategické cíle:

1 Zajištění koordinace aktivit v oblasti inkluze

Záměrem je vytvořit systém efektivního řízení a koordinace problematiky inkluze v místní komunitě. Jednotlivé činnosti budou zahrnovat jak činnosti směřující dovnitř týmů, směrem k realizátorům, tak činnosti směřující k laické veřejnosti, a budou vedeny snahou o pochopení a respektu k uskutečňovaným aktivitám.

1.1 Zajištění metodického vedení a sdílení informací v oblasti inkluze

Záměrem je na všech úrovních zřídit pozici tzv. garantů inkluze, kteří se budou podílet na systému řízení a vedení veškerých aktivit v dané oblasti. Jejich úkoly budou spočívat především v motivaci, realizaci a kontrole směru, rozsahu, kvality, úkolů, termínů a medializaci.

1.1.1 Zřízení pozice koordinátora inkluze pro obec

Záměrem je vytvořit podmínky pro odbornou pozici odpovídající a garantující vedení města, zastupitelstvu i odborné veřejnosti za komplexní plnění jednotlivých cílů směřujících k stanovené vizi (vizím) v oblasti inkluze. Činnosti budou mít zejména povahu motivace, řízení a kontroly.

1.1.2 Zřízení pozice koordinátora propojujícího sociální služby a školství

Záměrem je vytvořit podmínky pro odbornou pozici odpovídající za vzájemné propojení pedagogiky a sociální práce směřující především k rodinám, kde probíhá základní výchovné působení na děti a žáky a bez jejichž uchopení nelze dosáhnout celkového úspěchu inkluze.

1.2 Zvýšení kompetencí odborné a informovanosti laické veřejnosti v oblasti inkluze

Záměrem je zvýšit znalosti a dovednosti pedagogických pracovníků na všech školách nebo u všech spolupracujících organizací poskytujících školám odbornou pomoc v oblasti výchovy a vzdělávání včetně zajištění odpovídající propagace inkluzivního působení směrem k laické veřejnosti v celé místní komunitě.

1.2.1 Vzdělávání pracovníků ÚSC v oblasti inkluze a legislativy

Záměrem je zabezpečit odborný růst pracovníků městského úřadu a jeho prostřednictvím poskytovat odbornou cílenou a dlouhodobou pomoc všem aktérům inkluze zejména v oblasti legislativy a personalistiky.

1.2.2 Komunikační mix v oblasti inkluze

Záměrem je zabezpečit kontinuální informování odborné, a především laické veřejnosti o vývoji a aktuálních trendech v oblasti inkluze a o uskutečňování strategie inkluze v místní komunitě.

2 Podpora předškolního vzdělávání v oblasti inkluze

Záměrem je všestranně podpořit inkluzivní vzdělávání v mateřských školách ve Svitavách. Součástí bude soustavné zlepšování a údržba všech prostor a vybavení pro uskutečňování inkluzivních přístupů. Základ podpory bude spočívat především v personální stabilizaci jednotlivých týmů pracovníků v oblasti inkluze včetně zajištění jejich osobnostního i profesního rozvoje.

2.1 Expertní podpora pedagogů a zajištění včasného a adekvátního nastavení podpůrných opatření dětem

Snahou je vytvořit nebo stabilizovat týmy odborných pracovníků v oblasti inkluze tak, aby odpovídaly potřebám jednotlivých předškolních zařízení. V případě tzv. plných úvazků se bude jednat o podporu při výběru, motivaci a úhradu nákladů na mzdy, vybavení a činnost pracovníků ve vybraných pozicích. V případě částečných úvazků případně příležitostných prací na DPČ nebo DPP půjde o snahu o efektivní a sdílené využití kapacit jednotlivých odborných pracovníků mezi předškolními zařízeními případně mezi partnery z oblasti pomáhání a sociální práce.

2.1.1 Školní asistent, školní speciální pedagog, chůva

Konkrétně se bude jednat o pomoc při výběru, motivaci a zabezpečení (mzdové, prostorové, materiální, metodické apod.) shora uvedených pozic speciálních pedagogů, školních asistentů a chův podle potřeb jednotlivých zařízení.

2.1.2 Školní psycholog

Konkrétně se bude jednat o pomoc při výběru, motivaci a zabezpečení (mzdové, prostorové, materiální, metodické apod.) psychologa v rozsahu potřeb jednotlivých zařízení. Snahou bude rozložit úvazek konkrétních odborníků mezi jednotlivé MŠ tak, aby bylo reálné obdobné odborné funkce zajistit a současně jim umožnit efektivně pracovat. Při tomto způsobu práce bude výrazně posílen prvek spolupráce a profesního růstu psychologů.

2.1.3 Zřízení pozice školního koordinátora inkluze v MŠ

K uskutečňování stanovených cílů, opatření a úkolů je nezbytná důsledná koordinace, řízení a vedení pracovníků. Záměrem bude podpořit takto vybudované systémy týmů na všech MŠ a motivovat, řídit nebo vést jednotlivé pracovníky MŠ jednotlivé pracovníky v oblasti inkluze. Je poradcem rodičů při specifických jednáních, např. s úřady.

2.2 Podpora nových metod práce a dalšího vzdělávání v oblasti inkluze v MŠ

Snahou bude nabízet a podporovat jednotlivé týmy na všech mateřským školám zajištěním podmínek pro využití moderních metod práce v oblasti inkluze. V tomto ohledu budou snahy směřovat především ke kvalitě nikoliv kvantitě. Vycházíme z předpokladu, že ne vše, co je v oblasti inkluze nové, moderní musí být nezbytně kvalitní. Proto bude tým vycházet především z vědeckých metod osvědčených v praxi.

2.2.1 Odborně zaměřená tematická setkávání s rodiči

Záměrem bude podporovat odborně zaměřená tematická setkávání s rodiči, kde bude tým realizátorů dbát především na jejich organizaci ze strany odborných pracovníků předškolních pracovišť případně o jejich sdílení a vzájemnou spolupráci týmů z ostatních předškolních zařízení.

2.2.2 Sdílení zkušeností mezi pedagogy

Snahou bude podněcovat a podporovat (organizačně, materiálně, technicky, personálně) sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky napříč všemi předškolními zařízeními.

2.2.3 Podpora DVPP v oblasti inkluze

Záměrem je podněcovat a podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků i v oblasti jednotlivých témat inkluzivního vzdělávání. Snahou bude důsledné zaměření na jeho hloubku a kvalitu, nikoliv na četnost nebo šíři (kvantitu).

2.2.4 Systematické řešení logopedických vad

Snahou bude podporovat odbornou, systematickou, cílenou a dlouhodobou nápravu logopedických vad ve všech předškolních zařízeních. Konkrétně se bude jednat o podporu jednotlivců s odpovídajícím logopedickým vzděláním na jednotlivých MŠ včetně podpory jejich profesního růstu nebo motivaci k profesnímu vzdělávání v této oblasti mezi ostatními pedagogickými pracovníky předškolních zařízení. Součástí podpory bude také zajištění odpovídajícího materiálního vybavení.

2.2.5 Adaptace a rozvoj sociálních a emočních dovedností dětí

Záměrem je rozvoj adaptability dětí ovlivňovaný zejména charakterem a kvalitou prostředí daného zařízení. Snaha pracovníků bude také zaměřena na emoční rozvoj a budování sociálních dovedností u dětí ze sociálně a kulturně znevýhodněného prostředí.

2.2.6 Podpora nadaných dětí v MŠ

Snahou bude zaměřit se nikoliv pouze na metodické postupy při řešení handicapovaných dětí, ale také na všestrannou podporu při výběru a práce s talentem, nadáním nebo mimořádným nadáním u dětí v předškolních zařízeních.

3 Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem či neúspěchem v navazování kvalitních mezilidských vztahů

Záměrem je všestranně podpořit inkluzivní vzdělávání v základních školách ve Svitavách. Součástí bude soustavné zlepšování a údržba všech prostor a vybavení pro uskutečňování inkluzivních přístupů. Základ podpory bude spočívat především v personální stabilizaci jednotlivých týmů pracovníků v oblasti inkluze včetně zajištění jejich osobnostního i profesního rozvoje.

3.1 Podpora odborných pozic v oblasti inkluze v ZŠ

Snahou je vytvořit nebo stabilizovat týmy odborných pracovníků v oblasti inkluze tak, aby odpovídaly potřebám jednotlivých školských zařízení. V případě tzv. plných úvazků se bude jednat o podporu při výběru, motivaci a úhradu nákladů na mzdy, vybavení a činnost pracovníků ve vybraných pozicích. V případě částečných úvazků případně příležitostných prací na DPČ nebo DPP půjde o snahu o efektivní a sdílené využití kapacit jednotlivých odborných pracovníků mezi ZŠ ve Svitavách případně mezi partnery z oblasti pomáhání a sociální práce.

3.1.1 Zřízení pozice školního koordinátora inkluze v ZŠ

K uskutečňování stanovených cílů, opatření a úkolů je nezbytná důsledná koordinace, řízení a vedení pracovníků. Záměrem bude podpořit takto vybudované systémy týmů na všech ZŠ a motivovat, řídit nebo vést jednotlivé pracovníky ZŠ v oblasti inkluze.

3.1.2 Podpora školních asistentů a speciálních pedagogů

Konkrétně se bude jednat o pomoc při výběru, motivaci a zabezpečení (mzdové, prostorové, materiální, metodické apod.) shora uvedených pozic speciálních pedagogů a školních asistentů podle potřeb jednotlivých zařízení.

3.1.3 Podpora školních psychologů

Záměrem bude zajistit podporu při zřízení nebo stabilizaci pozic školních psychologů na jednotlivých ZŠ v souladu s potřebami škol, které byly zjištěny a ověřeny v rámci projektu Inkluze ve Svitavách v předchozích 3 letech. Součástí bude v případě částečných úvazků efektivní sdílení kapacity jednotlivých psychologů mez vybranými ZŠ ve Svitavách tak, aby pozice psychologa celkově zvýšila schopnost udržitelnosti v dalších letech. Součástí bude také podpora práce v podpůrných skupinách, které přispějí k profesnímu růstu, sdílení dobré praxe a vzájemné spolupráci.

3.1.4 Podpora sociálních pedagogů

Záměrem bude zajistit podporu při zřízení nebo stabilizaci pozic sociálních pedagogů na jednotlivých ZŠ v souladu s potřebami škol, které byly zjištěny a ověřeny v rámci projektu Inkluze ve Svitavách v předchozích 3 letech. Součástí bude v případě částečných úvazků efektivní sdílení kapacity jednotlivých sociálních pedagogů mez vybranými ZŠ ve Svitavách tak, aby jejich pozice celkově zvýšila schopnost udržitelnosti v dalších letech. Součástí bude také podpora práce v podpůrných skupinách, které přispějí k profesnímu růstu, sdílení dobré praxe a vzájemné spolupráci.

3.1.5 Podpora odborného kariérového poradenství

Záměrem bude zajistit podporu při zřízení nebo stabilizaci pozic kariérových (výchovných) poradců na jednotlivých ZŠ v souladu s potřebami škol. Součástí bude také podpora práce v podpůrných skupinách, které přispějí k profesnímu růstu, sdílení dobré praxe a vzájemné spolupráci.

3.1.6 Metodik prevence

Ve Svitavách je na prevenci rizikových jevů kladen dlouhodobě velký důraz. Má tedy své místo i v plánech a strategiích města v oblasti školství.

3.2 Podpora nových metod práce a dalšího vzdělávání v oblasti inkluze v ZŠ

Snahou je organizačně, technicky, personálně nebo materiálně podporovat a podněcovat pedagogické pracovníky školských zařízení při využívání nových a osvědčených metod nebo technik práce v oblasti inkluze. Součástí bude také podpora spolupráce s odbornými poskytovateli pedagogických nebo sociálních aktivit v dané oblasti.

3.2.1 Sdílení zkušeností pedagogů

Snahou bude podněcovat a podporovat (organizačně, materiálně, technicky, personálně) sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky napříč všemi školskými zařízeními.

3.2.2 Podpora DVPP v oblasti inkluze

Záměrem je podněcovat a podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků školských zařízení v oblasti všech témat inkluze. Snahou bude důsledné zaměření na jeho hloubku a kvalitu nikoliv na četnost nebo šíři (kvantitu).

3.2.3 Podpora mentoringu a doučování na ZŠ

Záměrem je dlouhodobě materiálně, personálně, prostorově a organizačně podporovat mentoringové programy a doučování na základních školách nebo jako součást programu sociální prevence ve Svitavách. Součástí je podpora participace rodin na mentoringu i doučování.

3.2.4 Podpora nadaných dětí na ZŠ

Snahou bude zaměřit se nikoliv pouze na řešení handicapovaných dětí (tělesně, mentálně, sociálně), ale věnovat se také všestranné podpoře výběru a práce s talentem, nadáním nebo mimořádným nadáním u dětí ve školských zařízeních.

3.2.5 Podpora klubové činnosti a manuální zručnosti

Záměrem je dlouhodobě materiálně, personálně, prostorově a organizačně podporovat klubové činnosti nebo kroužky manuální zručnosti na základních školách nebo jako součást programu sociální prevence ve Svitavách tak, aby byly využity a rozvíjeny schopnosti žáků včetně zvýšení jejich konkurenceschopnosti a uplatnění na trhu práce především v řemeslných oborech.

Zavedení edukativně stimulačních skupin, posílení aktivit a kroužků podporujících sociálně emoční rozvoj dětí.

4 Síťování aktérů a jejich osvěta v oblasti inkluze

Záměrem je všestranná účinná a efektivní podpora všech aktérů v oblasti inkluze ve Svitavách. Součástí podpory bude využití maximálního počtu konkrétních programů, projektů, dotačních titulů v předmětné oblasti směřované ke společnému nebo individuálnímu působení jednotlivých subjektů v oblasti inkluze.

4.1 Sdílení dobré praxe

Snahou bude podpořit sdílení dobré praxe napříč oblastí vzdělávání tak, aby podpořilo motivaci a vzájemnou spolupráci směřující k podpoře rovných příležitostí pro děti, žáky i jejich rodiny v celé komunitě.

4.1.1 Podpora vzdělávacích akcí zaměřených na témata rizikového chování, prevence sociálních deviací a inkluzivních metod

Záměrem je realizace vzdělávacích akcí (např. semináře, stáže apod.) a jejich materiální, personální, technická a organizační podpora. Bude se jednat o vybrané a osvědčené vzdělávací akce nebo aktivity zaměřené na témata rizikového chování, prevence kriminality, prevence a řešení sociálního vyloučení nebo dalších témat z oblasti prevence sociálních deviací nebo vybraných témat z oblasti sociální pedagogiky, sociální práce a inkluzivního vzdělávání.

4.1.2 Podpora spolupráce NO a školských zařízení

Záměrem je materiálně, personálně, technicky a organizačně podpořit spolupráci mezi neziskovými organizacemi a školskými zařízeními v regionu v oblasti inkluze směřovanou především do oblasti rizikového chování, prevence kriminality, prevence a řešení sociálního vyloučení nebo dalších témat z oblasti prevence sociálních deviací nebo vybraných témat z oblasti sociální pedagogiky nebo sociální práce.

4.1.3 Podpora rozvoje rodičovských kompetencí

Snahou bude podpořit rodičovské kompetence všech rodin v komunitě směrem k rozvoji konkrétních témat (finanční gramotnosti apod.) nebo konkrétní vybrané rodiny při zlepšení vybraných sociálních dovedností. Součástí aktivit bude také podpora krátkodobých pobytů a aktivizačních programů, jež jsou součástí programu sociální prevence ve Svitavách.

Tabulka 5 - Strategie MPI

STRATEGICKÝ CÍL		SPECIFICKÝ CÍL		OPATŘENÍ		ZDROJ	ODPOVĚDNOST	TERMÍN	INDIKÁTOR	HODNOTA INDIKÁTORU	ZPŮSOB OVĚŘENÍ
1	Zajištění koordinace aktivit v oblasti inkluze	1.1	Zajištění metodického vedení a sdílení informací v oblasti inkluze	1.1.1	Zřízení pozice koordinátora inkluze pro obec	OP VVV	MěÚ	20-22	úvazek	0,2	PS, DPP, DPČ
				1.1.2	Zřízení pozice koordinátora propojujícího sociální služby a školství	OP Z	SVP	20-22	úvazek	1,0	PS, DPP, DPČ
		1.2	Zvýšení kompetencí odborné a informovanosti laické veřejnosti v oblasti inkluze	1.2.1	Vzdělávání pracovníků ÚSC v oblasti inkluze a legislativy	OP VVV	MěÚ	20-22	akce	5,0	prezence
				1.2.2	Komunikační mix v oblasti inkluze	OP VVV	MěÚ	20-22	akce	10,0	prezence
2	Podpora předškolního vzdělávání v oblasti inkluze	2.1	Expertní podpora pedagogů a zajištění včasného a adekvátního nastavení podpůrných opatření dětem	2.1.1	Školní asistent, školní speciální pedagog, chůva	OP VVV, Š	MŠ	20-22	úvazek	11,2	PS, DPP, DPČ
				2.1.2	Školní psycholog	OP VVV, Š	MŠ	20-22	úvazek	1,0	PS, DPP, DPČ
				2.1.3	Zřízení pozice školního koordinátora inkluze v MŠ	OP VVV	MŠ	20-22	úvazek	1,2	PS, DPP, DPČ
		2.2	Podpora nových metod práce a dalšího vzdělávání v oblasti inkluze v MŠ	2.2.1	Odborně zaměřená tematická setkávání s rodiči	OP VVV, MAP	MŠ	20-22	akce	2,0	prezence
				2.2.2	Sdílení zkušeností mezi pedagogy	OP VVV, Š	MŠ	20-22	akce	2,0	prezence
				2.2.3	Podpora DVPP v oblasti inkluze	OP VVV, Š, MAP	MŠ	20-22	akce	5,0	prezence
				2.2.4	Systematické řešení logopedických vad	OP VVV	MŠ	20-22	úvazek	2,0	PS, DPP, DPČ
				2.2.5	Adaptace a rozvoj sociálních a emočních dovedností dětí	OP VVV	MŠ	20-22	počet návštěv	24	PS, DPP, DPČ
2.2.6	Podpora nadaných dětí v MŠ	OP VVV, MAP	MŠ	20-22	počet škol	3,0	Prohlášení realizátora + seznam pro vlastní potřebu				

3	Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem či neúspěchem v navazování kvalitních mezilidských vztahů	3.1	Podpora odborných pozic v oblasti inkluze v ZŠ	3.1.1	Zřízení pozice školního koordinátora inkluze v ZŠ	OP VVV	ZŠ	20-22	úvazek	1,2	PS, DPP, DPČ
				3.1.2	Podpora školních asistentů a speciálních pedagogů	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	úvazek	15,0	PS, DPP, DPČ
				3.1.3	Podpora školních psychologů	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	úvazek	2,2	PS, DPP, DPČ
				3.1.4	Podpora sociálních pedagogů	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	úvazek	2,0	PS, DPP, DPČ
				3.1.5	Podpora odborného kariérového poradenství	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	úvazek	1,0	PS, DPP, DPČ
				3.1.6	Metodik prevence	OP VVV	ZŠ	20-22	úvazek	1,0	PS, DPP, DPČ
	3.2	Podpora nových metod práce a dalšího vzdělávání v oblasti inkluze v ZŠ	3.2.1	Sdílení zkušeností pedagogů	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	akce	2,0	prezence	
			3.2.2	Podpora DVPP v oblasti inkluze	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	akce	5,0	prezence	
			3.2.3	Podpora mentoringu a doučování na ZŠ	OP VVV, Š	ZŠ	20-22	počet škol	6,0	Prohlášení realizátora + seznam pro vlastní potřebu	
			3.2.4	Podpora nadaných dětí na ZŠ	OP VVV, MAP	ZŠ	20-22	počet škol	3,0	Prohlášení realizátora + seznam pro vlastní potřebu	
			3.2.5	Podpora klubové činnosti a manuální zručnosti	OP VVV, MAP	knihovna, SVČ, muzeum	20-22	akce	72,0	prezence	
4	Sítování aktérů a jejich osvěta v oblasti inkluze	4.1	Sdílení dobré praxe	4.1.1	Podpora vzdělávacích akcí zaměřených na témata rizikového chování, prevence sociálních deviací a inkluzivních metod	Platforma pro bezpečnost města Svitavy, MAP, Š, OP VVV	Koordinátor prevence, MAP, MěÚ	20-22	akce	6,0	prezence
				4.1.2	Podpora spolupráce NO a školských zařízení	Platforma pro bezpečnost města Svitavy	Koordinátor prevence	20-22	počet škol	10,0	seznam setkání s termíny
				4.1.3	Podpora rozvoje rodičovských kompetencí	OP VVV	NO, ZŠ, MŠ	20-22	akce	4,0	prezence

4 Implementační část

4.1 Popis řízení implementace MPI včetně řídicí a realizační struktury a komunikace nositele

- a) Příprava MPI (Město Svitavy ve spolupráci s ASZ a dalšími klíčovými aktéry)
- b) Konzultace MPI a jeho úprava dle doporučení
- c) Projednání MPI v orgánech města – schválení zastupitelstvem/radou města
- d) Realizace MPI po dobu 3 let
- e) Kontrola plnění a evaluace cílů a opatření MPI; průběžný monitoring plnění MPI
- f) Případná revize MPI na základě evaluace / monitoringu plnění

4.2 Prevence rizik

Identifikovaná možná rizika realizace MPI:

Riziko	Pravděpodobnost	Závažnost	Opatření k eliminaci rizika	Odpovědnost
Nedostatek odborných a personálních kapacit	Střední	Vysoká	Aktivní spolupráce s partnery, NNO, včasná inzerce	Školy, zapojené organizace
Nedostatek finančních prostředků na realizaci opatření	Střední	Vysoká	Sledování výzev, projektové poradenství	MěÚ Svitavy, odbor školství a kultury, ASZ
Legislativní změny	Střední	Vysoká	Konzultace s ASZ, účast na informačních seminářích	MěÚ Svitavy, odbor školství a kultury, ASZ
Nedosahování vytyčených indikátorů	Nízká	Střední	Včasný monitoring	MěÚ Svitavy, odbor školství a kultury
Nedostatečná motivovanost rodičů a dětí pro zapojení do aktivit	Vysoká	Střední	Aktivní spolupráce školy a partnerů	Školy, zapojené organizace

4.3 Partnerská spolupráce

Nositel Místního plánu inkluze je město Svitavy, přičemž jeho plnění garantuje Odbor školství a kultury. Ze strany odboru budou iniciována pravidelné setkávání zástupců subjektů podílejících se na procesu vzdělávání – vedení města, vedoucí odboru, ředitelé škol a další místní aktéři.

4.4 Monitorování a hodnocení plnění MPI

Průběžná evaluace plnění MPI bude probíhat 1x ročně dle závazných postupů a následně projednána na společné poradě ředitelek a ředitelů ŽS a MŠ. V případě potřeby bude MPI revidováno.

Odpovědným subjektem za monitorování a evaluaci MPI je vedoucí OŠK, který má v gesci shromažďování podkladů a dat ve spolupráci se zapojenými subjekty.

Hodnocení MPI bude postoupeno i zástupcům MAP.

Seznam zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
IROP	Integrovaný regionální operační program
MAP	Místní akční plán (vzdělávání)
MC a RC	Mateřské centrum a rodinné centrum
MěÚ	Městský úřad
MPI	Místní plán inkluze
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NO	Nezisková organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OA	Obchodní akademie
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
O.P.S.	Obecně prospěšná společnost
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OŠK	Odbor školství a kultury Městského úřadu Svitavy
PO	Podpůrná opatření
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SVP	Středisko výchovné péče
SWOT	Strategická analýza
Š	Šablony
ŠPP	Školní poradenské pracoviště
ÚSC	Územně-samosprávný celek
VDP	Vzdálená dílčí podpora
VOŠ / VOŠE	Vyšší odborná škola ekonomická
Z. S.	Zapsaný spolek
ZŠ	Základní škola
Z. Ú.	Zapsaný ústav
ZUŠ	Základní umělecká škola